

Uzaktan Eğitime Yönelik Ortaokul Öğrencilerinin Görüşlerinin Metaforik Olarak İncelenmesi

Metaphorical Analysis of Secondary School Students' Views on Distance Education

Ergün Çakır^{1*}

Emre Er²

* Sorumlu yazar

Corresponding author

¹ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

Teacher, MEB, Turkey

milliegitim56@gmail.com

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-9371-5643>

² Doç.Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Yıldız Teknik University, Turkey

emreer@yildiz.edu.tr

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-9084-6768>

Makale geliş tarihi / First received : 16.05.2022

Makale kabul tarihi / Accepted : 29.06.2022

162

Bilgilendirme / Acknowledgement:

Yazarlar aşağıdaki bilgilendirmeleri yapmaktadırlar:

1- Araştırmacıların makaleye katkısı eşit düzeydedir.

2- Bu çalışma Doç.Dr. Emre ER danışmanlığında Ergün Çakır tarafından tamamlanan “Uzaktan Eğitime Yönelik Ortaokul Öğrencilerinin Görüşlerinin Metaforik Olarak İncelenmesi” dönem projesine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.

3- Makalemizde etik kurulu izni ve/veya yasal/özel izin alınmasını gerektiren bir durum yoktur. Çünkü makale verileri 2020 yılından önce toplanmıştır.

4- Bu makalede araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

This article was checked by *Turnitin*. Similarity Index 13%

Atıf bilgisi / Citation:

Çakır, E. &Er, E. (2022) Uzaktan eğitime yönelik ortaokul öğrencilerinin görüşlerinin metaforik olarak incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (13), 162-175.

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin uzaktan eğitim kavramına ilişkin metaforlarını ortaya çıkarmaktır. Uzaktan eğitime ilişkin öğrenci görüşlerinin metaforik olarak incelendiği mevcut çalışmada, uzaktan eğitime yönelik olarak katılımcıların özgün deneyimlerine ilişkin çıkarımlar yapılmıştır. Metaforik çalışmalarda katılımcıların bildikleri kavramlardan yararlanarak benzetme yapılması beklenmektedir. Araştırmanın çalışma grubunu, kolay örnekleme yöntemiyle seçilen ve 2020-2021 yılları arasında Ankara'da öğrenim görmekte olan 64 ilköğretim öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen verilerle içerik analizi yapılmıştır. Öğrencilerin geliştirdikleri metaforların analiz edilmesinde sırasıyla kodlama, örnek metafor derleme, kategori oluşturma, geçerlik ve güvenirlik, ve analiz aşaması adımları izlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre dört kategori altında otuz sekiz metafor oluşturulmuştur. Elde edilen metaforlar öğrencilerin uzaktan eğitimin teknik, sosyal ve psikolojik özellikleri açısından değerlendirmelerde bulduklarını ortaya koymuştur. Öğrenci görüşlerinde ekonomi, duygu, teknolojik/akademik ve başa çıkmanın önemi vurgulanmıştır. Uzaktan eğitimin sağladığı çeşitliliğe tüm çocukların ulaşabilmesi için okullarda bilişim teknolojileri öğretmenlerine çocuklara internet ortamında eş zamanlı ya da eş zamanlı olmayan içerik ve uygulamalara nasıl ulaşabilecekleri konusunda yardımcı olmaları önerilmektedir.

Anahtar kelimeler

Uzaktan eğitim, metafor, ortaokul

ABSTRACT

The purpose of this research is to reveal students' metaphors about the concept of distance education. In the present study, in which students' views on distance education were analyzed metaphorically, inferences were made regarding the original experiences of the participants regarding distance education. The study group of the study consisted of 64 primary school students selected by easy sampling method and studying in Ankara between the years 2020-2021. Content analysis was carried out with the data obtained in the research. In the analysis of the metaphors developed by the students, the steps of coding, sample metaphor compilation, category creation, validity and reliability, and analysis were followed, respectively. Thirty-eight metaphors were created under four categories according to the findings. The metaphors obtained revealed that the students made evaluations in terms of the technical, social and psychological characteristics of distance education. In student opinions, the importance of economy, emotion, technological/academic and coping was emphasized. In order for all children to reach the diversity provided by distance education, it is recommended that information technology teachers in schools assist children in how they can access synchronous or asynchronous online content and applications.

Keywords

Distance education, metaphor, secondary school

GİRİŞ

Covid-19 salgını ile birlikte okulların bir süreliğe kapalı kalması nedeniyle uzaktan eğitim uygulamaları yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Söz konusu uygulamaların, eğitim-öğretim alt yapısının yetersiz olması, öğretmen ve öğrencilerin yeni sürece yeterince hazır olmamaları ve müfredatın yeterince esnek olmaması gibi nedenlerle yeterince etkili olmadığı söylenebilir. Türkiye’de 16 Mart 2020 itibariyle okullar tatil edilmiş, pandemi sürecinin uzaması ile eğitim öğretim uzaktan eğitim ile devam ettirilmiştir. Bazı TV yayınları, EBA (Eğitim Bilişim Ağı) ve interaktif eğitime olanak sağlayan çeşitli uygulamalar kullanılarak eğitim öğretim faaliyetleri sürdürülmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte uzaktan eğitim sürecinin verimli yürütülmesi amacıyla öğretmen eğitimleri gerçekleştirilmiş ve okullarda alt yapı iyileştirme çalışmaları başlatılmıştır.

Uzaktan eğitim sürecinin farklı eğitim kademelerinde etkililiğini inceleyen birçok araştırma yapılmış olup söz konusu çalışmalarda uzaktan eğitim ile acil durum eğitiminin kavramsal olarak birbirinin yerine kullanılması, öğrencilerin derse ilgilerinin sağlanmasına yönelik yapılması gerekenler, öğretmen yeterlikleri ve öğrencilerin uzaktan eğitime yükledikleri anlam üzerine birçok çalışma yapılmıştır (Adak ve Koç, 2022; Çetin ve Akduman, 2022; Elçiçek, 2022; İçme, Yıldırım ve Büyük, 2022; Tonkuş ve Bakırhan, 2022). Söz konusu çalışmalarda uzaktan eğitimin öğretimsel, altyapısal ve pedagojik özelliklerine ilişkin çıkarımlar yapılmaktadır. Bununla birlikte pandemi dönemi uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin öğrencilerin sosyal etkileşimlerden uzak kalmaları, okulun açık ve örtük işlevlerinin yerine getirilememesi ve bireysel iyi oluşlarının olumsuz etkilendiği ifade edilmektedir. Uzaktan eğitim, öğrenen ve öğrenme kaynağının farklı fiziksel mekanlarda eş zamanlı veya ayrı zamanlarda yürüttükleri bir eğitim sürecidir (Allen ve Seaman, 2017). Başka bir anlatımla uzaktan eğitimin temel amacı büyük kitlelerin ihtiyaç duydukları eğitime mekân ve zaman engeli olmadan erişmesi olarak tanımlanabilir (Elkatmış ve Tanık, 2022).

Uzaktan eğitim deneyimi yaşayan öğrenciler ilk kez bu kadar yoğun ve sistematik bir dijitalleşmeye maruz kalmışlardır. Uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler evde eğitim görmesinin gerçekliği ile yüz yüze gelmiştir. İstedikleri zaman soru sormadıkları ve eğitim-öğretim süreçlerinin sadece ebeveynlerin doğrudan yönlendirmesiyle mümkün olduğu için öğrenciler kendilerini geleneksel eğitim ortamlarından farklı bir ortamda bulmuşlardır.

Uzaktan eğitime ilişkin öğrenci görüşlerinin metaforik olarak incelendiği mevcut çalışmada, uzaktan eğitime yönelik olarak katılımcıların özgün deneyimlerine ilişkin çıkarımlar yapılmıştır. Metaforik çalışmalarda katılımcıların bildikleri kavramlardan yararlanarak benzetme yapılması beklenmektedir. Uzaktan eğitimin ne olduğu ve nasıl yürütüldüğüne ilişkin görüşlerin benzetme yoluyla incelendiği araştırmada, öğrencilerin deneyimlerine yönelik çıkarım yapılması amaçlanmıştır.

Kriz döneminde çok hızlı bir şekilde ortaya çıkan ve eğitim alanı için yeni bir durum olan uzaktan eğitim ve geleneksel eğitimin karşılaştırılması kaçınılmaz bir araştırma konusu olmuştur. Bu çalışmada ilköğretimden ortaöğretime geçen öğrencilerin ortaöğretime geçiş süreçlerine olan metaforik algılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Farklı eğitim düzeyindeki öğrencilerin değişen algıları geleceğe değer ve bulgu aktarmak adına da önem arz etmektedir. Öğrencilerin deneyimleriyle oluşan bakış açılarının metaforlar yoluyla literatüre fayda sağlanması amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilecek bulguların uzaktan eğitimde yaşanan sorunların anlaşılması ve çözüm önerisi üretilmesi bakımından önemli olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Uzaktan eğitim ile öğrenim gören öğrencilerin ortaöğretim süreçlerine ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Söz konusu metaforlar hangi kategoriler altında incelenebilir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Öğrencilerin, uzaktan eğitimi kavramına ilişkin algılarının metaforlar ile belirlenmesini amaçlayan bu araştırma nitel araştırma olarak tasarlanmış ve çalışmada metaforik veri analiz kullanılmıştır. Metaforik çalışmalarda kapsamlı bulgular elde edilmesi mümkün olmakla birlikte sosyal bir fenomene ilişkin algıların anlaşılması ve karşılaştırılması açısından önemli görülmektedir (Patton, 2014; Silman ve Şimşek, 2006). Bununla birlikte mevcut çalışmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni ile deneyim, algı ve eğilimlerin detaylı bir şekilde anlaşılmasına yardımcı olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Çalışmada olgubilim kullanılmasının temel gerekçesi uzaktan eğitimi doğrudan deneyimleyen öğrencilerin görüşlerinin incelenmesidir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında uzaktan eğitim ile öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu çalışma grubunda 38'si kadın; 26'sı erkek olmak üzere toplam 64 kişiden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik metaforik algılarını belirlemek amacıyla, "Uzaktan eğitim gibidir; çünkü" ifadesinin yer aldığı yarı yapılandırılmış

form kullanılmıştır. Veri toplama formunun oluşturulmasında iki alan uzmanı ve bir dil uzmanının görüşleri alındıktan sonra çalışma grubuna dahil olmayan üç katılımcı ile uygulama yapılmıştır.

Pandemi sürecinde yüz yüze eğitim gerçekleştirilemediği için form öğrencilere elektronik ortamda ulaştırılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerle içerik analizi yapılmıştır. Öğrencilerin geliştirdikleri metaforların analiz edilmesinde sırasıyla kodlama, örnek metafor derleme, kategori oluşturma, geçerlik ve güvenilirlik, ve analiz analizi aşaması adımları izlenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edebilirlik için bazı metotlar kullanılmaktadır (Lincoln ve Guba, 1985). İnanırıcılık için katılımcı görüşleri kağıda geçirildikten sonra, tekrar gözden geçirilmesi için katılımcıya geri gönderilerek doğruluğu teyit ettirilmektedir. Araştırmanın her aşaması şeffaf bir düzeyde katılımcı ile paylaşılmaktadır. Araştırmanın tutarlılığı için; görüş birliğinden yararlanılmaktadır. Elde edilen bulgular, uygun bir ortamda uzman kişilere teyit ettirmek amacıyla tartışmaya sunulabilmektedir.

Araştırma sonunda elde düzenli bir veri olması adına sınıflandırma ve ayıklama işlemi uygulanmaktadır. Öncelikle boş bırakılan formlar değerlendirme dışında alınmaktadır. Geriye kalan ifadeler alfabetik bir şekilde sınıflandırılmaktadır. Geçersiz sayılan mantık dışı metaforlar da veri içinden çıkarılır. Örneğin; “uzaktan eğitim bir kuş gibidir uçar tutamazsın.” Bu ve buna benzer hiçbir sınıflamaya dahil olmayan metaforik ifadeler verilerin doğru anlaşılması adına çıkarılmıştır. Elde edilen verilerden geçersiz sayılan ifadeler ayıklandıktan sonra geriye kalan metaforlar numaralandırılıp alfabetik olarak oluşturulmuştur. Toplamda 38 farklı metafor oluşturulmuştur.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrenciler uzaktan eğitim hakkında 38 farklı metafor üretmişlerdir. Katılımcılar tarafından en sık tekrarlanan metaforlar şunlardır; televizyon izlemek (f=10), dizi izlemek (f=5), işkence (f=3), kafa karışıklığı (f=3) ve ceviz (f=3). Araştırma bütününde katılımcıların ürettikleri tüm metaforlar, bu metaforlara ait frekans ve yüzdelikler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. İlköğretimden ortaöğretime geçen öğrencilerin uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin ürettikleri metaforlar.

Sıra	Metafor	f	Sıra	Metafor	F
1	Televizyon izlemek	10	11	Yabancı ülkede yaşamak	2
2	Dizi izlemek	5	12	Sessiz sinema	2
3	Tatile gitmek	3	13	Parçaları eksik yapboz	1
4	Ceviz	3	14	Yalnızlık	1
5	Kafa karışıklığı	3	15	Zorluklarla mücadele etmek	1
6	İşkence	3	16	Sayfaları eksik kitap	1
7	Uzaktan aşk	2	17	Deniz ayakkabısı	1
8	Sanal sevgi	2	18	Çileli bir süreç	1
9	Tatil	2	19	Çok sevilen yemeğin yanması	1
10	Askerlik	2	20	Kelle paça çorbası	1
21	Telefon	1	30	Pencereden denize bakmak	1
22	Lidersiz ordu	1	31	Boş ders	1
23	Anlaşmazlık	1	32	Küçük Emrah izlemek	1
24	Türev	1	33	Trip atan sevgili	1
25	Yağsız içli köfte	1	34	Memleketten uzak kalmak	1
26	Aç ayı	1	35	Hapishane	1
27	Boşluğa düşmek	1	36	Uçan balon	1

28	Boşa kürek çekmek	1	37	Su	1
29	Oyun	1	38	Yemeğe bakmak	uzaktan 1

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere katılımcılar birbirinden bağımsız 38 metafor geliştirmişlerdir. Yapılan analizde her metafor verilmek istenen nihai mesaj açısından değerlendirilerek 3 kavramsal kategoriye ayrılarak değerlendirmeler sürdürülmüştür. Tablo 2’de Teknolojik/Akademik kategorisinde değerlendirilen metaforlara ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Tablo 2. Teknolojik/Akademik kategorisi altındaki metaforlar

Metafor	Frekans	Gerekçesi
Televizyon izlemek	10	Takıldığımız yerleri doğru düzgün soramıyoruz, uygulama yapamıyoruz.
İşkence	3	Masa başında saatlerce kalmak beni çok yoruyor, ne ödevi bitiyor ne internet kesilmeleri
Kafa karışıklığı	3	Çalıştığın bilginden emin olamıyorsun, hepsi birbirine karışıyor
Sessiz sinema	2	Karşıda biri sürekli bir şeyler anlatıyor ama anlamıyoruz ne anlattığını
Yabancı ülkede yaşamak	2	Ne anlatılıyor ne yaşanıyor hiç anlamıyoruz
Çoksevilen yemeğin yanması	1	Sürekli beklersin, hayalini kurarsın, önüne gelir ama beklediğin gibi değildir.
Kellepaça çorbası	1	Çok faydalı fakat bana göre lezzetli değil. Uzaktan eğitim de gereklidir ama çok etkili değil
Lidersiz ordu	1	Ortalıkta ne yapacağını bilmeyen bir sürü öğrenci var, etraf savaş alanı.
Anlaşmazlık	1	Çünkü hiçbir şey anlamıyorum.
Türev	1	Anlaşılması zor

Yağsız içli köfte	1	Bir şeyler öğreniyoruz ama tadı yok hiçbir şeyin, yağsız içli köfte gibi
Boşluğa Düşmek	1	Bir anda bambaşka bir sistem ile karşı karşıya kaldık
Deniz ayakkabısı	1	Olmasa da olur çünkü youtube var
Çileli bir süreç	1	Ödevler çok fazla ve dersler çok verimsiz.
Uçan balon	1	Öğrendiğimiz her şey havada kalıyor
Boşakürek çekmek	1	Çabalıyor tüm derslere giriyoruz ama olmuyor
Su	1	Akar geçer, kalıcı değil
Oyun	1	İsteddiğimiz zaman derse erişebiliyoruz ve istemediğimiz zaman ise bahaneler üretip gitmiyoruz

Tablo 2’de görüldüğü üzere öğrencilerin 33’ü *Teknolojik/Akademik* kavramsal kategorisinde değerlendirilebilecek toplam 17 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Üretilen metaforlardan tamamının olumsuz tutumu yansıttığı görülebilmektedir. Bu kategoride özellikle televizyon izlemek (f=10), işkence (f=3), kafa karışıklığı (f=3), sessiz sinema (f=2) ve yabancı ülkede yaşamak (2) metaforlarının ön plana çıktığı gözlenebilmektedir. Televizyon izlemek öğrenciler için ders dinlemek ile eşdeğer olduğu anlaşılmaktadır. Bu tabloda öğrencilerin uzaktan eğitimde verilen derslerin verimsiz olduğu vurgulanmaktadır.

Tablo 3’te *Duygusal* kategorisinde değerlendirilen metaforlara ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Tablo 3. Duygusal kategorisinin altındaki metaforlar

Metafor	Frekans	Gerekçesi
Dizi İzlemek	5	Göz teması kuramıyoruz
Uzaktan aşk	2	Bağlantı problemleri yaşıyoruz.

Sanal sevgi	2	Gerçek sevginin yerini tutmaz.
Tatile gitmek	2	Çok rahat, evde daha fazla vakit geçirip, istediğimi giyip derse katılabiliyorum.
Askerlik	2	Evine (okula) gitmek için gün sayıyoruz.
Zorluklarla mücadele etmek	1	Elinden gelenin fazlasını yapman gerekiyor, kendi ayakların üzerinde durmayı öğretiyor.
Sayfaları eksik kitap	1	Yapılan her şey yarım yamalak ve anlaşılması güç.
Pencereden denize bakmak	1	Denizi görüyorsun ama kokusunu ve sesini duyamıyorsun.
Yalnızlık	1	Bazı insanlar yalnızlığı sever bazıları sevmez.
Küçük izlemek	Emrah 1	Dersleri hep boynu bükük dinliyorum. Arkadaşlarımı çok özledim
Boş ders	1	Öğretmen dersteymiş gibi hissetmiyorum.
Trip atan sevgili	1	Duyuyorsun ama anlamsızdır.
Memleketten uzak kalmak	1	Uzaklaştıkça elimizde olan değerleri kaybediyoruz.
Aç ayı	1	Çalışmıyoruz, hiç motive olamıyoruz.
Hapishane	1	Mahkûm gibi sürekli bilgisayar başındayız
Yemeğe bakmak	uzaktan 1	Yemeği görüyorsun, ihtiyacın olduğunu biliyorsun ama tadına bile bakamıyorsun.

Tablo 3’de görüldüğü üzere öğrencilerden 24’ü *Duysusal* kavramsal kategorisinde değerlendirilebilecek toplam 16 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Bu kategoride özellikle dizi izlemek (f=5), uzaktan aşk (f=2), sanal sevgi (f=2), tatile gitmek (f=2) ve askerlik (f=2) metaforların ön plana çıktığı gözlenebilmektedir. Bu tabloda öğrenciler gerçek olgulardan söz etmişlerdir. Uzaktan eğitimin olumsuz taraflarından biri de yetersiz uyarılma olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 4'te *Ekonomik* kategorisinde değerlendirilen metaforlara ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Tablo 4. Ekonomik kategorisi altındaki metaforlar

Metafor	Frekans	Gereğesi
Tatile gitmek	3	Sadece imkanı olanlar faydalanabiliyor
Ceviz	3	Teknolojik imkana sahip olmayan insanlar cevizin sert kısmıyla karşılaşır ama imkanı olanlar cevizin içi gibi faydalı ve lezzetli kısımla karşılaşır
Telefon	1	İstediğın zaman istediğın yerden ulaşıyorsun. Zamandan tasarruf
Parçaları eksik yapboz	1	Hep bir şeyler eksik kalıyor. Kimimizde tablet yok kimimizde internet

Tablo 4'te görüldüğü üzere öğrencilerden 8'i *Ekonomik* kavramsal kategorisinde değerlendirilebilecek toplam 4 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Bu kategoride tatile gitmek (f=3) ve ceviz (f=3) metaforlarının ön plana çıktığı görülebilmektedir. Bu bağlam da denilebilir ki ekonomik koşullar öğrencilerin kavramlar hakkındaki görüşlerini büyük ölçüde etkilemektedir. Sosyal çevrelerinin izin verdiği ölçüde yorumlama haklarını genel itibarıyla olumsuz olarak değerlendirmişlerdir. Öğrencilerin genel olarak içinde yaşadıkları toplumdaki olumsuz yönde etkilenmektedir. Maddi durumun "parçaları eksik yapboz" metaforuna dönüşmesi bunun göstergesidir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma; öğrencilerin uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin metaforik algılarını ortaya çıkarmaktadır. Bu araştırma öğrencilerin uzaktan eğitimde yaşadığı zorlukları ve buna ilişkin gerekli değişiklikleri göstermesi bakımından önemlidir. Araştırma sonucunda öğrencilerin çoğunun uzaktan eğitim algıları olumsuz yöndedir. Olumsuz metaforik ifadeler şöyle sıralanabilir: yalnızlaştırma, verimsizlik, bireysel çaba, etkileşimsizlik ve maddi sıkıntıdan kaynaklı derse katılım zorluğu. Buna göre öğrenciler uaktan eğitim sürecinde psikolojik ,öğretimsel ve ekonomik olarak birden çok sorunla aynı anda başa çıkmak zorunda kalmıştır.

Araştırma bulgularına göre öğrenciler uzaktan eğitimin bireysel çaba gerektirdiğini düşünmektedir. Herhangi bir şeyi öğrenmek için bireysel çaba her durumda gereklidir. Uzaktan eğitim süreci içinde özellikle eş zamanlı olmayan derslerde öğrenmek için bireysel çabanın oldukça önemlidir. .Bahçeşehir Üniversitesi'nin (BAU, 2020) salgın dönemi uzaktan eğitim raporunda ortaokul ve lise öğrencilerinin %51'inin

güdülenmekte (motive olmakta) zorlandıkları belirtilmektedir. Bu durum öğrencilerin bireysel çaba konusunda olumsuz metaforlar geliştirmiş olmasını desteklemektedir. Bununla birlikte Uşun (2006), uzaktan eğitimin sınırlılıklarından birinin özerk çalışma konusunda deneyimi olmayan öğrenciler için uzaktan eğitimin yeterince etkili olmayacağını belirtmektedir. Yüzde yüz uzaktan eğitimi ilk kez deneyimleyen ortaokul öğrencilerinin bireysel çalışma konusunda yeterince deneyimi olmadığı düşünülebilir. Bu durum da öğrencilerin uzaktan eğitimi bireysel çaba gerektiren bir özellikte algılamalarını açıklamaktadır.

Öğrenciler uzaktan eğitimin kişisel özelliklerinden, internet erişiminden kaynaklı sıkıntılardan, ders süresinden ve denetim/kontrol mekanizmasının olmayışından dolayı verimsiz olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. BAU (2020) raporuna göre ortaokul ve lise öğrencileri uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili olmadığını ve öğrenci öğrenmesini kolaylaştırmadığını düşünmektedirler. Nitekim bu bulgu araştırma bulgusunu desteklemektedir.

Öğrenciler uzaktan eğitimi etkileşimsiz, sanal ve yalnızlaştırıcı olarak algılamaktadırlar. Yaş grubu dikkate alındığında, öğrencilerin ergenlik döneminde oldukları görülmektedir. Bu dönemin en belirgin özelliği kimlik gelişimidir (Erikson, 1968). Öğrenciler bir sosyal grup içinde etkileşimde bulunarak kendilerini tanıyacak ve tanımlayacaklardır. Özellikle salgın önlemleri kapsamında sokağa çıkma yasağının olduğu süreç içinde uzaktan eğitimi deneyimleyen öğrencilerin yalnız hissediyor olması normaldir. Uzaktan eğitimin sağladığı çeşitliliği, öğrencinin öğrenme amaçları doğrultusunda kullanılabilmesi için öğrencinin öğrenmek için içsel güdülenmeye sahip olması gerekmektedir. Bununla birlikte öğretmen ya da öğrenci için danışman olan başka birinin yönlendirmesi de bu çeşitliliğin farkına varılmasında ve kullanılmasında önem taşımaktadır.

Çalışmada ulaşılan bulgular ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- 1-Öğrenciler için teknolojik destek noktaları oluşturulabilir.
- 2-Öğrencilere teknoloji kullanım eğitimleri verilebilir
- 3-Uzaktan eğitim dersleri arasına rehberlik dersleri eklenerek öğrencilerin motivasyon düzeyleri yükseltilebilir.
- 4 -Uygulamalı dersler için simülsayon programları geliştirilebilir.
- 5- Öğrenciler için uygun görülen bu konunun öğretmenler için yapılması konu hakkında daha detaylı bir bilgi ortaya çıkarabilir.

Uzaktan eğitimin sağladığı çeşitliliğe tüm çocukların ulaşabilmesi için okullarda bilişim teknolojileri öğretmenlerine çocuklara internet ortamında eş zamanlı ya da eş zamanlı olmayan içerik ve uygulamalara nasıl ulaşabilecekleri konusunda yardımcı olmaları önerilmektedir.

Öğrencilerin uzaktan eğitimi verimsiz ve etkileşimsiz olarak düşünmelerinin önüne geçmek için öğretmenlere uzaktan eğitim platformlarını etkili kullanmaları için hizmet içi eğitim verilmesi önerilmektedir.

Öğrencilerin uzaktan eğitimin yalnızlaştırıcı algısından sıyrılması için hibrit bir modelin benimsenmesi önerilmektedir

Bu süreci yaşayan öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumları ve bunun örgütsel davranışlarında bir etkisinin olup olmadığının araştırılması da önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adak, M. M., & Koç, M. (2022). COVID-19 Pandemi Döneminde Uygulanan Uzaktan Eğitim Sürecinde Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Deneyimlerinin İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 30-45.
- Allen, I. E. & Seaman, J. (2017). *Digital learning compass: Distance education enrolment report*. Babson Park, MA: Babson Survey Research Group.
- Cameron, L., & Maslen, R. (2010). *Metaphor analysis*. London: Equinox.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve Öğretmen Metaforları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 269-283.
- Çivril, H., Aruğaslan, E., & Özkara, B. Ö. (2018). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları: Bir metafor analizi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 39-59.
- Deant-Read, C. H., ve Szokolszky, A. (1993). Where do metaphors come from? metaphor and symbolic activity. 8(3), 227-242.
- Elkatmış, M., & Tanık, M. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Metaforik Algıları "Kırıkkale Üniversitesi Örneği". *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 219-238.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: W.W. Norton Company.
- Güler, N. (2017). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Hacıhafızlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş., & Dalgıç, G. (2011). Okul Yönetçilerinin Teknoloji Liderliğine İlişkin Algıları: Metafor Analizi Örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 97-121.
- Inbar, D. (1996). The Free Educational Prison: Metaphors And Images. *Educational Research*, 28,77-92.
- Kaya, M. F. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilişkin algıları: Metafor analizi örneği. *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2). 917-931.
- Kendall, J. E., & Kendall, K. E. (1993), Metaphors and methodologies: Living beyond the systems machine. *MIS QUARTERLY*, 17 (2), 149-171.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.
- Levine, P. M. (2005). *Metaphors and images of classrooms*. Kapa Delta Pi Record, 41(4), 172-175.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Newbury Park, CA: Sage

- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Pub.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor* (Images of Organization). Çev, Gündüz Bulut, İstanbul: MESS Yayınları.
- Öztemel, E. (2018). Eğitimde yeni yönelimlerin değerlendirilmesi ve eğitim 4.0. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 25-30.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative evaluation and research methods* (3rd ed.). THOUSAND OAKS, CA: SAGE.
- Sanders, P. (1982). Phenomenology: A new way of viewing organizational research. *The Academy of Management Review*, 7(3), 353-360.
- Singh, K. (2010). Metaphor as a tool in educational leadership classrooms. *Management in Education*, 24(3) 127-131.
- Short, D. C. (2000). Analysing metaphor in human resource development. *Human Resource Development International*, 3(3), 323-341.
- Sönmez, V., & Alacapınar, V.G. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı.
- TDK (2011). Büyük Türkçe sözlük. [TTP://WWW.TDKTERİM.GOV.TR/BTS/](http://www.tdkterim.gov.tr/BTS/).
- Yılmaz, G. K., & Güven, B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 6(2), 299-322.
- Tompkins, P., & Lawley, J. (2002). Themagic Of Metaphor. The Caroline Newsletter. <http://www.cleanlanguage.co.uk/Magic-of-Metaphor.html> (Erişim Tarihi: 20.06.2017).
- Tonkuş, M. B., & Bakırhan, C. (2022). Uzaktan Eğitimin Uygulamalı Alanlarda Eğitim Gören Öğrencilerin Anksiyete Düzeyine Etkisi. *Artuklu International Journal of Health Sciences*, 2(1), 7-18.
- Turhan, M., & Yaraş, Z. (2013). Öğretmen ve Öğrencilerin Öğretmen, Disiplin, Müdür, Sınıf Kuralları, Ödül ve Ceza Kavramlarına İlişkin Metafor Algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23 (1), 129-145.
- Willis, B. D. (1993). *Distance education: A practical guide*. New Jersey: Educational Technology.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.